

Millumlanda- siglingin og almenni áhugin

Oddagrein

Í hesum døgum eru liðin 20 ár, síðani millum-landasiglingin við Smyril byrjaði. Í hesum sambandi var lítið hátíðarhald umboð á Norrønu 2. Hvítusunnudag, har umboð fyrri bæði myndugleikarnar og vinnulívið vórðu boðin við. Teirra millum eisini sjálvur lögmaður.

Í røðu síni á hátíðarhaldinum takkaði lögmaður teimum fólkinum, sum bygt hava upp rutuna og vónaði, at fyrirkoman, sum hevur gjørt Føroyar størri og kendari, fer at mennast saman við ferðamannavinnuni annars. Hann nevndi so eisini, at siglingin byrjaði sum almenn undirskotforrætning fyrri at endað, sum ein ruta, ið varð rikin av privatum og sum gav virskot.

HETTA er rætt. Men lögmaður átti kanska eisini at havt sagt, at uttan tann almenna stuðulin ella áhugin fyrri hesum tiltaki, so varð øll henda siglingin fyrri langari tíð síðani dottin niðurfyrri. Hetta er eisini í tráð við ma. vinnulívpolitikkinn hjá javnaðarflokkinum, at tað almenna eigur at vera við at skapa fortreytir og menna vinnulívsmøguleikar, har tað privata ikki røkkr. Í hesum kunnu vit entá siga, at tað almenna hevur ikki bert skapt fortreytir, tað hevur gingið undan og hildið liv í nørkum, sum eitt nú partamenn lógmans, te. undanfarni sambandslögmaðurin gjørdur alt fyrri at drepa. Tað er væl eingin loyna í dag, at tað var sambandsflokkin, sum á sinni gjørdi alt hann kundir fyrri at seta fót fyrri millumlandasiglingini. Men tíanbetur vóru tað fólk bæði í vinnuni og ikki minst á lögtingi, sum tvíhildu um siglingina og trúðu upp á hana, og harvið høvdu dirvi til at geva henni ta innspræning, sum skuldi til fyrri at fáa hana at koyra.

STØÐAN hjá Smyril Line í dag er besta prógvið um, hvussu stóran týdning tað kann hava, at tað almenna og tað privata ganga hond í hond á ein skilagóðan hátt. Tað er tí vert at merkja sær, nú 20 ára haldið verður hildið fyrri umrøddu sigling, at vit ikki bert ganga eftir reseptini hjá stuttskygðum Friedmanslærlingum sum Ellefsen ella Breckmann, har bara antin ella myndin ræður. Vit mugu vera so fleksibul at duga at siga bæði og, har tað privata og tað almenna kenna abyrgd. Hóast vit í fleiri førum hava havt ov stóran almennan leiklut í vinnulívinum, so eiga vit ikki at læsa okkum ov fäst og bara leggja øll kort á altarið hjá tí privata marknaðarbúskapinum.

VIT hava fingið ein rættiliga lærupening eftir stóru almenna veðhaldini, men vit mugu ikki endað í hinari grøvini, sum kann hava við sær, at einki kemur í gongd aftur. Latíð okkum brúka Smyril Line-tiltakið og almenna stuðulin sum eitt gott dømi um, hvussu partur av føroyska búskapinum eigur at verða bygdur upp aftur - eftir bæði-og prinsippinum.

Sostalurin

Síðu 2 viðmerking

Riddarakrossurin er tað reina tvætl

Í staðin fyrri at sláa politikarar við ambítiónum og feittum lønum til riddarar, skuldi Margretha drotning heldur givið idealistiskum persónum í Føroyum eitt herðaklapp, sum í síni frítíð framvegis halda moralinum uppi í føroyska samfelagnum

Í døgnum 22. til 25. juni eru Margretha drotning og Heindrikkur prinsur á almenningar vitjan í Føroyum.

Monarkurin fær ikki ta móttøku, sum Poul Nyrup Rasmussen, forsætismálaráðharri, hevði fingið, um hann herfyri setti fótin á land í Føroyum. Margretha drotning er ógvuliga væl umtókt í Føroyum, og tað er ikki uttan orsök. Hon hevur altíð givið til kennar, at hon heldur nógv av fólkinum, sum búleikast á klettunum úti í Atlantshavinum.

Margretha drotning fær eina stórfingna móttøku, tá ið hon kemur til Føroya í næstum, eingin ivi um tað.

Margretha drotning hevur ikki hesa arrogansu, sum summir danir, hesir »slipsfidusarnir í longum frakka og stressmappa», sum vit í seinastuni hava so sæð so nógv av í sjónvarpinum.

Gloymi ikki danska forsætismálaráðharran, tá ið hann á Føroyavítjanini gjørdi seg uppi inni á Toftum og segði hesi orð, sum hvør smádrongur kundi sagt: »Í klarer det nok». Tá helt hann rætt og slætt føroyingin fyrri tað turra spott og hættaði sær ikki at koma aftur til Føroya.

Riddarakrossurin avloðaður

Sum vanligt er, tá ið drotningin vitjar, verða heiðurs- tekin latin. Síður er, at borgarstjórar, landsstýrismenn, embættismenn, stovnsleiðarar ella stjórar á onkrum stovni verða slignir riddarar.

Lademanns leksikon lýsir soleiðis nútíðarriddarar: »Í nutiden er person, der af et statsoverhoved er optaget i (dekoreret med) en ridderorden, i overført betydning en mand der nærmer sig middelalderens ridderideal, dvs. en tapper, højsindet, belevet og stedse beredt til at forsvare de svage og opvarte damerne».

Altíð havi eg hildið hetta vera tað reina avloðaða møn og tvætl og eitt spæl fyrri gallarinum. Eg haldi heldur ikki, at drotningin er so fegin um at handa hesar krossar, tí hon veit, sum vit onnur, at tað ikki júst eru riddarakrossum, føroyska samfelagið hevur brúk fyrri í hesum døgum.

Tað er heilt burturvið, t.d., at borgarstjórin í Havn fær ein riddarakross. Ein ambítjósur politikari, sum við feitari løn hevur sum arbeidd at stjórna býnum. Ella ein stovnsleiðari, eisini við feitari løn, sum fær riddarakross fyrri trúgva tænastu.

Hyggja vit nørur á aftur í tíðina, so hava politikarar fingið riddarakrossin, samstundis sum teir hava verið

við til at koyrt føroyska samfelagið á húsaðgang. Er hetta ikki tragi-komiskt?

Heldur skuldi drotning givið idealistiskum persónum í Føroyum eitt herðaklapp, sum í síni frítíð tæna og framvegis halda moralinum uppi í føroyska samfelagnum. Hesi arbeida fyrri, at fólk, bæði ung og gomul, trivast í sunnum felagsskapum. Og hesum fólk er nógv av úti um landið.

Bara í Havn komi eg í tankar um fleiri persónar. Jona Henriksen, sum hevur vigtið sít liv til KFUK ella Kjørtan Dalsgaard, sum í ein mandsaldr hevur hildið liv í KFUM skótunum, ella Anetta Wang, sum fyrri Amnesty International hevur skrivað hundradals metrar av brøvum til stjórnmálafólk í øðrum londum. Bert trý dømi av nógvum.

Aksel Hansen

Eg varð rørdur, tá ið eg í bløðunum herfyri las, at Aksel Hansen, vinnulívsmáður, hevði sent drotningini riddarakrossin aftur, sum hann fekk seinast, drotningin var í Føroyum. Aksel Hansen var ógvuliga beinrakin í sínum grundgevingum, hví hann ikki longur vildi hava riddarakrossin í heimi sínum. Ein av fáum føroyingum, sum torir at traðka fram og móta

mæla eyðmýkjandi harra-boðunum úr Danmark.

Javnaðarhugsjónini trúgvir og taka ikki imóti riddarakrossinum. Hetta er eisini ein feril av hyklarí, tí tað eru eingir veruligir javnaðarleiðarar eftir í Føroyum, sum liva eftir gomlu javnaðarstevnuskránni. Fyri tann skuld kann nýggja ættarliðið av kapitalistisku javnaðarleiðarunum við Jónnesi Eldesgaard og Maritu Petersen á odda gott taka imóti riddarakrossinum. Forðingin er ikki longur arbeids- og verkamannafjöldin, tí hesi eru flýggjað úr javnaðarflokkinum. Samanumtikið eru riddarakrossar og riddarakrossahandanirnar tað reina avloðaða møn og tvætl.

Vagnur Michelsen

PS. Annars haldi eg, at Edmund Joensen, lögmaður, eigur at senda Kirsten Jacobsen og Uffa Ellemann Jensen eina almenna heilsan og tøkk afturfyrri, at tey ótroytliga í mánaðir hava tosað sak føroyingja á Kristiansborg. Ein almenn vitjan hevði ikki verið ov nógv til føroysku umboðini nummar eitt og tvey í Danmark.

Lesarabrøv

SvF og ítróttin

Finnleif Guttesen spyr í Dimmalætting 2. juni, um Sjónvarp Føroya ikki dámar ítrótt, og um stjórn og nevndin ikki halda, at tað ber til at senda meira av henni í SvF.

At svara hesum spurningum er einfalt: Jú, okkum dámar ítrótt, og jú, tað ber til at senda meira av henni. Men at fremja hetta í verki er munandi flóktari.

Einki umráði er so trupult hjá sjónvarpsstjóðunum at umsitja og einki so dýrt at arbeida við sum rættindini til ítróttasendingar. Tað er ikki nóg mikið hjá SvF at hava áhuga

fyrri at senda onkra ávísu ítróttahending. Hetta sáu vit m.a. í sambandi við HM í hondenbólti í Íslandi herfyri. Hóast vit í góðari tíð gjørdur okkum út at senda eina rúgvu av dystum, eydnaðist okkum bert at fáa fatur á tveimum teirra, tá avtomaði.

Skal Sjónvarp Føroya senda onkra ávísu sending, sum vit ikki sjálvi framleiða, krevst at try ymsk og sínámillum óheft viðurskið eru í lagi. Í fyrstu at-løgu skulu vit hava áhuga fyrri sendingini. Í øðru at-løgu skulu vit hava rættindini til hana. Í triðja lagi skulu vit hava fatur á

henni.

Mangan er tað spurningurin um rættindini, sum forðar okkum. Hetta er t.d. orsök til, at vit ikki fáa víst dystirnar hjá føroyska fítbóltslandsliðnum. Grúndin til, at so lítið sást frá HM í Íslandi, var hinvegin, at eingin samstarvsfelagi hjá okkum var førur fyrri at veita okkum tey neyðugu signalini. Áhugin í okkara grannalondum var ov litil.

Í veruleikanum brúkar leiðslan í SvF alt ov nógv arbeidsorku til ítróttina í mun til tað, sum endar á skiggingum. Vit arbeida nú við at bøta um hetta,

fyrri ein part við at skipa fastari managongdir viðvíkjandi ítróttini, og fyrri ein part við at knýta ítróttasendingarnar nærri at Dag- og Viku-deildini.

Vit ætla harumframt í framtíðini at leggja stórra dent á týðningarmiklar hendingar innan aðra ítrótt enn fítbólt, men tilíkar framleiðslur eru sera dýrar, og vit neyðast tí í heilum at velja og vraka.

Vinarliga,

Tróndur Djurhuus, SvF